

1. Вираження належності певній особі відсутніх предмета або особи. Уживання присвійних займенників у родовому відмінку: а) рід (чоловічий (*чийого?*), жіночий (*чиєї?*), середній (*чийого?*)); б) число (однина і множина (*чиїх?*)). Узгодження присвійних займенників з іменниками в родовому відмінку.
2. Указівка на відсутню особу або предмет. Уживання вказівних займенників у родовому відмінку: а) рід (чоловічий (*якого?*), жіночий (*якої?*), середній (*якого?*)); б) число (однина і множина (*яких?*)).
3. Вираження ознаки предмета за допомогою іменника в родовому відмінку.
4. Вираження власника предмета за допомогою іменника в родовому відмінку.
5. Складні речення зі словами *якого* (*якої, яких*), *чийого* (*чиєї, чиїх*).
6. Текст «У гостях».

Повторення вивченого

а) Прочитайте діалоги.

<p>1) – Діано, у тебе є синя ручка?
– Ні. У мене немає синьої ручки.
Запитай у Патрісії.
– Гарзд.</p> <p>2) – Хлопці, у вас багато сьогодні занять?
– Так, багато. Сьогодні в нас чотири заняття.
– Які заняття?
– Заняття з української мови, математики, фізики й хімії.</p> <p>3) – Аміре, скільки студентів у твоїй групі?
– Вісім студентів.
– Звідки вони приїхали?
– Вони приїхали з різних країн: із Китаю, Сирії, Йорданії, Палестини, Замбії.</p> <p>4) – Олено, у тебе чудовий костюм!
Де ти його придбала?
– У магазині одягу на Пушкінській.
– Костюм дорогий?
– Так. Він коштує 750 (сімсот п'ятдесят) гривень.</p> | <p>5) – Пане викладачу, у Вас є кілька хвилин?
– А що Ви хотіли?
– Я хотів запитати Вас.
– Гарзд. Зачекайте п'ять хвилин.</p> <p>6) – Куне, ти швидко читаєш по-українському?
– Ні, нешвидко.
– Скільки слів ти читаєш за одну хвилину?
– Близько 60 (шістдесяти) слів.</p> <p>7) – Вибачте, скажіть, будь ласка, як називається ця вулиця?
– Це Банкова вулиця.
– Дякую.</p> |
|---|---|

б) Складіть діалоги за зразком.

2. Дайте відповіді на питання.

1. У твоєму місті є річки? (2)
2. У тебе є гривні? (500)
3. У Вас є м'ячі? (5)
4. У тебе є арабські друзі? (небагато)
5. У них є українські підручники? (7)
6. У холодильнику є яблука? (9)
7. В автобусі є туристи? (18)
8. У цьому спортивному клубі є київські спортсмени? (8)

3. Поставте питання до виділених слів.

1. Його подруга не мала *студентського* квитка.
2. У батька не було *дорогої* машини.
3. Богдан не мав *мобільного* телефону.
4. Ван не купив *яблучного* соку.
5. У сестер не було *дорогих* суконь.
6. Чоловік не вибрав *нового* костюму.
7. Пен і Кун не їли *українських* овочів.
8. Оксана не поклала до холодильника *м'ясних* продуктів.

4. а) Розкажіть дієвідмінювання дієслів: *продавати* / *продати*, *придбати*, *платити* / *сплатити*, *класти* / *покласти*, *вибирати* / *вибрати*.

б) Складіть речення з цими дієсловами

5. Узгодьте числівники з іменниками. Напишіть речення.

1. У місті 5 (види) транспорту: метро, автобус, тролейбус, трамвай, таксі. 2. Вони купили різний посуд: 5 (тарілки), 6 (чашки), 4 (виделки), 6 (ложки), 2 (чайник). 3. На його столі лежали 1 (англо-український словник), 4 (робочі зошити), 2 (олівці), 3 (чорні ручки), 1 (гумка). 4. На столі лежало 8 (книжки), 6 (журнали). 5. В аудиторії на вікні стояло 5 (білі квітки). 6. Навіть їм їхньому математичному факультеті незабаром навчатиметься 500 (українські студенти). 7. Сучасний комп'ютер коштує 2 000 (дві тисячі) (гривні). 8. Я й товариші разом придбали в відділі «Електротовари» 1 (холодильник).

6. Побудуйте діалог за зразком:

Парфумерний відділ у магазині: 1 (парфуми), 3 (мило). 30 (гривні) 40 (копійки).

– У вас є парфуми й мило?

– Так, є.

– Дайте, будь ласка, жіночі парфуми і три мила. Скільки це коштує?

– Тридцять гривень і сорок копійок.

1. Молочний відділ у магазині: 1 (літр, молоко), 200 (грами, сир), 0,5 (кілограм, масло) 12 (гривні) 30 (копійки). 2. М'ясний відділ у магазині: 0,5 (кілограм, ковбаса), 1 (кілограм м'ясо). 45 (гривні). 3. Овочевий відділ у магазині: 1 (кілограми, картопля), 300 (грами, огірки) 500 (грами, помідори). 6. (гривні). 4. Кондитерський відділ у магазині: 300 (грами, цукерки) 200 (грами, печиво). 8 (гривні). 5. Фруктовий відділ у магазині: 2 (кілограми, яблука) 1 (апельсин), 3 (лимон), 5 (банан). 18 (гривні). 6. Відділ одягу: 1 (светр), 1 (тепла куртка) 210 (гривні). 7. Парфумерний відділ: 1 (шампунь), 2 (зубна паста). 19 (гривні).

7. Напишіть відповіді на питання.

1. Моніко, ти п'єш багато соку щодня? (небагато) 2. У місті Харкові 12 стадіонів? (1) 3. На уроці ви пишете один диктант? (кілька) 4. Підручник коштує сімнадцять гривень? (1) 5. У їхній групі багато арабських студентів? (мало) 6. У вашому будинку 9 поверхів? (1) 7. У вашій кімнаті мешкає 3 студенти? (2) 8. У супермаркеті незабаром буде 10 відділів? (11)

8. Дайте відповіді на питання.

1. Скільки років ви працюєте в цьому університеті? (11) 2. Скільки студентів у Вашій групі? (10) 3. Скільки гривень коштує цей модний костюм? (300) 4. Скільки вікон в аудиторії № 9? (10) 5. Скільки фільмів дивився друг щонеділі? (3) 6. Скільки предметів Ви вивчаєте щодня? (10) 7. Скільки іноземних мов Ви знаєте? (2) 8. Скільки грошей надіслали батьки? (небагато) 9. І надовго поїдете до Китаю? (ненадовго)

Виразення належності певній особі предмета або особи. Уживання присвійних займенників у родовому відмінку

Прочитайте речення, зверніть увагу на вживання присвійних займенників у родовому відмінку й питання до них.

У *мого* товариша є новий комп'ютер. У *чийого* товариша є новий комп'ютер?

У *моєї* подруги є читацький квиток. У *чиєї* подруги є читацький квиток?

У *моїх* батьків є великий будинок. У *чиїх* батьків є великий будинок?

Присвійні займенники в родовому відмінку

Однина					Множина	
Чоловічий рід	Середній рід	Чоловічий рід Середній рід	Жіночий рід			
Чий?	Чіє?	(У) чийого?	Чия?	(У) чиєї?	Чії?	(У) чііх?
Н.в.	Н.в.	Р.в.	Н.в.	Р.в.	Н.в.	Р.в.
Свій	Своє	Свого	Своя	Своєї	Свої	Своїх
Мій	Моє	Мого	Моя	Моєї	Мої	Моїх
Твій	Твоє	Твого	Твоя	Твої	Твої	Твоїх
Його						
Її						
Наш	Наше	Нашого	Наша	Нашої	Наші	Наших
Ваш	Ваше	Вашого	Ваша	Вашої	Ваші	Ваших
Їхній	Їхнє	Їхнього	Їхня	Їхньої	Їхні	Їхніх

1. Замініть розповідні речення питальними за зразком: Прочитайте їх із відповідною інтонацією. Ваш товариш водій. У Вашого товариша є машина. – Ваш товариш водій? У Вашого товариша є машина?

1. Твої брати бізнесмени. У твоїх братів є торговельний центр. 2. Його сестра домогосподарка. У його сестри є діти. 3. Її батько викладач. У її батька є англо-український словник. 4. Наш товариш спортсмен. У нашого товариша є свій спортивний клуб. 5. Ваша дружина секретар. У вашої дружини є свій кабінет? 6. Їхня подруга художник. У їхньої подруги є власна майстерня. 7. Наші студенти отримали підручники. У наших студентів є підручники. 8. Їхній викладач має електронну адресу. У їхнього викладача є електронна адреса.

2. Прочитайте речення, поставте питання до виділених слів.

1. У моєї сестри є мала дитина. 2. У нашого студента є великий словник. 3. У його батька є своя будівельна компанія. 4. У її лікаря є свій кабінет. 5. У їхніх товаришів є нові фільми. 6. У наших викладачів є заняття. 7. У вашої подруги є проблеми. 8. У твого чоловіка є термінові справи?

3. Напишіть речення за зразком: (Наш декан) є свій кабінет. – У нашого декана є свій кабінет.

1. (Наші китайські друзі) є свій культурний центр. 2. (Моя українська подруга) є велика родина. 3. (Твій молодший брат) є своя кімната? 4. (Ваша старша сестра) є діти? 5. (Їхній новий студент) є читацький квиток? 6. (Його арабський товариш) є арабсько-український словник? 7. (Її український викладач) є цікаві книжки.

4. Прочитайте питання. Дайте відповіді за зразком: У його брата є спортивна машина? (ї) – Ні, у її брата є спортивна машина.

1. У твого товариша є цікаві фото? (їхній) 2. У Вашого батька є свій будинок? (її) 3. У твоєї матері є своя кав'ярня? (його) 4. У їхніх братів є свій банк? (наші) 5. У його старшого брата є своя торговельна компанія? (її) 6. У її подруги є новий телевізор? (моя) 7. Сьогодні в нашого викладача є справи? (ваш) 8. У Вашого юриста мої документи? (їхній)

5. Напишіть відповіді на питання, використайте слова в дужках.

1. У чийого товариша не було м'яча? (його) 2. У чиєї сестри є модний магазин? (їхня) 3. У чііх подруг немає студентських квитків? (її) 4. У чийого викладача ваш журнал? (наш) 5. У чиєї сестри немає телефону? (моя) 6. У чііх товаришів немає Інтернету? (твої) 7. У чийого чоловіка немає нової машини? (її) 8. У чііх батьків не буде вихідного дня? (наші)

6. Розкрийте дужки, напишіть речення.

1. Батьки приїхали ненадовго до (свій старший син). 2. Київські спортсмени приїхали до (наш спортивний клуб). 3. У середу іноземні студенти підуть до (своя студентська поліклініка).

4. Учора разом ми сходили до (їхній іноземний деканат). 5. Він отримав повідомлення від (Ваш юрист). 6. Я отримав лист від (свої старші сестри). 7. Я подякував від (своє ім'я).

7. а) Прочитайте діалоги.

<p>1) – Джоне, ти знаєш, чому Майкла не було на заняттях?
– Не знаю. Але я йду до його кімнати. Я запитаю його.</p> <p>2) – Дівчата, де ви були?
– Ми ходили до нашої арабської подруги.
– Як її ім'я?
– Її ім'я – Діана.
– Де вона мешкає?
– Діана мешкає в гуртожитку № 8.
– Ви довго були в Діани?
– Кілька годин. Потім ми разом поїхали до центру міста.</p> <p>3) – Квінс, коли твій товариш повернеться зі своєї батьківщини?
– Я думаю, що за кілька місяців.
– Можливо, у серпні.</p> <p>б) Складіть діалоги за зразком.</p> | <p>4) – Богдане Вікторовичу, Ви не бачили пані Марії?
– Бачив. Я йду з її кабінету.
– Дякую.</p> <p>5) – Олександрє, у твого батька юридична фірма?
– Так, у мого.</p> <p>6) – Вікторє, ти не знаєш, у їхнього брата є електронна адреса?
– Не знаю. Запитай Андрія.
– Гарзд.</p> <p>7) – Пані Вікторіє, у Вашого юриста є мобільний телефон?
– Так, звичайно.
– Дайте, будь ласка, його номер.
– Ось, візьміть.
– Дякую.</p> |
|---|---|

Указівка на особу або предмет.

Уживання вказівних займенників у родовому відмінку

Прочитайте речення, зверніть увагу на вживання вказівних займенників у родовому відмінку й на питання до них.

У цього студента є український підручник. У якого студента є український підручник?

У того студента немає українського підручника. У якого студента немає українського підручника?

У цієї студентки є читацький квиток. У якої студентки є читацький квиток?

У тієї студентки немає читацького квитка. У якої студентки немає читацького квитка?

У цих студентів є нова книжка. У яких студентів є нова книжка?

У тих студентів немає нової книжки. У яких студентів немає нової книжки?

Вказівні займенники в родовому відмінку

Чоловічий рід	Середній рід	Чоловічий рід Середній рід	Жіночий рід		Множина	
			Яка?	(У) якої?	Які?	(У) яких?
Н.в.	Н.в.	Р.в.	Н.в.	Р.в.	Н.в.	Р.в.
Цей	Це	Цього	Ця	Цієї	Ці	Цих
Той	Те	Того	Та	Тієї	Ті	Тих

8. Прочитайте речення, поставте питання до виділених слів.

1. Цей хлопець навчається в національному університеті. У цього хлопця є студентський квиток. 2. Ця дівчина має комп'ютер. У цієї дівчини є електронна адреса. 3. Ці студенти йдуть на екскурсію. У цих студентів є гід. 4. Той чоловік – лікар. У того чоловіка є медичний кабінет.

2) – Друзі, ви не знаєте, до якого супермаркету пішов Ван?

– До того.

3) – Маріє, куди ти йдеш?

– Я йду до поліклініки.

– До того лікаря?

– Ні, не до того, а до іншого.

4) – Моніко, ти дивилася ту стрічку?

– Ні. Я не дивилася тієї стрічки.

– Чому?

– У мене не було часу.

6) – Оксано, у тебе сьогодні будуть заняття з англійської мови?

– Так.

– О котрій годині ти повернешся з цих занять?

– О восьмій годині.

7) – Друже, чому ти не п'єш цього чаю?

– Тому що він гарячий. Я зачекаю кілька хвилин.

б) Складіть діалоги за попереднім зразком.

Вираження ознаки предмета за допомогою іменників у родовому відмінку

Іменники-неістоти в родовому відмінку позначають ознаку предмета, відповідають на питання *який? (ч.р.), яка? (ж.р.), яке? (с.р.), які? (мн.)*; сполучаються з іменниками в будь-якому відмінку. У словосполученні *«іменник + іменник»* іменники в родовому відмінку завжди посідають другу позицію. Наприклад, *урок математики (який урок?)*, *столиця України (яка столиця?)*, *кафе університету (яке кафе?)*, *вулиці міста (які вулиці?)*.

Зверніть увагу: питання до другого іменника визначається за першим іменником.

Прочитайте речення, зверніть увагу на вживання іменників у родовому відмінку на позначення ознаки предмета.

Кабінет фізики розташований праворуч. – Який кабінет розташований праворуч?

Мапа України висить у нашій аудиторії. – Яка мапа висить у нашій аудиторії?

Кафе університету дуже затишне. – Яке кафе дуже затишне?

Музеї міста працюють щодня. – Які музеї працюють щодня?

15. Прочитайте речення, поставте питання до виділених слів за зразком: *Ліворуч розташований кабінет математики.* – Який кабінет розташований ліворуч?

1. Викладач історії працює в цій аудиторії. 2. Кабінет хімії розташований на четвертому поверсі. 3. Черговий гуртожитку запитав іноземного студента. 4. Їдальня університету розташована на сьомому поверсі. 5. Бібліотека факультету розташована на п'ятому поверсі. 6. Відділ електротоварів розташований ліворуч. 7. Студенти університету вивчають різні предмети. 8. Ця країна Європи розташована на сході.

16. Напишіть речення за зразком: *Магазин (одяг) розташований на вулиці Пушкінська.* – *Магазин одягу розташований на вулиці Пушкінська.*

1. У Вас є мій номер (телефон)? 2. Де лежить журнал (група)? 3. Мапа (місто) висить у нашій аудиторії. 4. Праворуч висить розклад (заняття). 5. На вулиці Сумська розташований театр (опера й балет). 6. Тут розташований факультет (економіка). 7. На вулиці Пушкінська розташований магазин (комп'ютери). 8. Місто Київ – столиця (Україна).

⚠ **Запам'ятайте:** у словосполученні *«іменник + іменник (Р.в.)»* перший іменник може змінюватися за відмінками, а другий має постійну форму Р.в. Наприклад:

Кабінет хімії розташований на четвертому поверсі. Який кабінет розташований на четвертому поверсі?

Студенти подивилися кабінет хімії. Який кабінет подивилися студенти?

Група № 9 навчається в кабінеті хімії. У якому кабінеті навчається група № 9?
Студент іде до кабінету хімії. До якого кабінету іде студент?

17. Дайте відповіді на питання за зразком: У якому кабінеті ви навчаєтесь? (біологія). – Ми навчаємося в кабінеті біології.

1. Друзі, у якому театрі ви дивилися балет? (опера й балет) 2. Богдане, яких країн Ви не бачили? (Америка) 3. Моніко, у яких музеях ви були (Харків) 4. Чене, у якій столиці мешкає Ваша родина? (Китай) 5. Діано, яку історію Ви вивчаєте? (Україна) 5. Маріє, який журнал Ви дивитися? (мода) 6. До якої країни ти хочеш поїхати? (Європа) 7. До якого магазину Ви ходили? (продукти) 8. У якій школі Ви хочете навчатися? (бізнес) 9. У якому відділі ви придбали цей посуд? (господарчі товари)

Запам'ятайте: іменники *зошит, підручник, книжка, заняття, урок, (контрольна, домашня) робота, завдання, іспит* у словосполученнях «іменник + іменник» вживаються в родовому відмінку з прийменником *з*. Наприклад, *зошит з української мови, заняття з музики* тощо.

18. Напишіть речення за зразком: У зошиті з (англійська мова) є добрі оцінки. – У зошиті з англійської мови є добрі оцінки.

1. Учора Ахмед купив підручник з (українська мова). 2. У Моніки немає книжок з (міжнародна економіка). 3. Сьогодні у студентів буде заняття з (біологія). 4. У школярів не було уроку з (хімія). 5. Студент добре написав контрольну з (фізика). 6. Вона забула зробити домашнє завдання з (математика). 7. Іспит з (англійська мова) був складний.

19. Дайте відповіді на питання.

1. У якому зошиті Ви пишете? (математика) 2. На якому іспиті Амір отримав добру оцінку? (українська мова) 3. Якого підручника немає у Вашого товариша? (біологія) 4. У якій книжці вона прочитала про Україну? (історія) 5. Яку контрольну роботу писала Ваша група? (фізика) 6. На якому занятті не було Чена? (хімія) 7. Яку домашню роботу забув Ван? (економіка) 8. Якого завдання не зробив Богдан? (англійська мова)

20. а) Прочитайте діалоги.

1) – Скажіть, будь ласка, де кабінет біології?

– Він розташований на п'ятому поверсі.

– Дякую.

2) – Дівчата, до якого театру ви ходили в суботу?

– До театру опери й балету.

– Ви дивилися балет?

– Ні. Ми слухали оперу.

– Яку?

– «Наталка-Полтавка». Це чудова опера!

3) – Саліме, у тебе є новий розклад занять?

– Так.

– Дай подивитися, будь ласка.

– Ось, візьми.

4) – Вікторе, чому ти не відпочиваєш?

– Я готуюся до іспиту.

– До якого іспиту?

– До іспиту з англійської мови.

– Зрозуміло.

5) – Махмуде, ти знаєш назву цієї вулиці?

– Так. Це майдан Конституції.

– На якій вулиці розташований твій університет?

– На майдані Свободи.

6) – Маріє, де ти хочеш навчатися?

– У національному університеті.

– На якому факультеті?

– На факультеті іноземних мов.

– Які мови ти знаєш?

– Я знаю англійську і французьку мови.

7) – Ви йдете до бібліотеки?

– Так.

– Що Ви хочете взяти там?

– Я хочу взяти підручники з хімії та біології.

б) Складіть діалоги за попереднім зразком.

Вираження ознаки предмета за його власником. Родовий відмінок на позначення власника предмета

Іменники-істоти в родовому відмінку позначають власника предмета, відповідають на питання *чий?* (ч.р.), *чия?* (ж.р.), *чис?* (с.р.), *чий?* (мн.); сполучаються з іменниками в будь-якому відмінку. У словосполученні «іменник + іменник» іменники в родовому відмінку завжди посідають другу позицію. Наприклад, зошит студентки (чий зошит?), сумка студента (чия сумка?), місце викладача (чис місце?), підручники товариша (чий підручники?).

Зверніть увагу: питання до другого іменника визначається за першим іменником

Прочитайте речення, зверніть увагу на вживання іменників у родовому відмінку на позначення власника предмета.

Зошит *студентки* лежить на столі. – *Чий* зошит лежить на столі?

Сумка *студента* висить на стільці. – *Чия* сумка висить на стільці?

Праворуч місце *викладача*. – *Чис* місце праворуч?

Я взяв підручники *товаришів*. – *Чий* підручники ти взяв?

21. Прочитайте словосполучення, напишіть з ними речення за зразком: *Батьківщина товариша*. – *Україна* – це *батьківщина товариша*.

Машина батька, книжка викладача, лист мами, журнал Діани, кімнати студентів, адреса дівчини, телефон подруги, фото родини, светр Вана, куртка Чена, сукня Марії.

Запам'ятайте: у словосполученні «іменник + іменник (Р.в.)» перший іменник може змінюватися за відмінками, а другий має постійну форму Р.в. Наприклад:

Кімната *подруги* розташована на третьому поверсі. *Чия* кімната розташована на третьому поверсі?

Ми бачили кімнату *подруги*. *Чю* кімнату ви бачили?

Дівчата відпочивали в кімнаті *подруги*. У *чий* кімнаті відпочивали дівчата?

Моніка йде до кімнати *подруги*. До *чис* кімнати йде Моніка?

22. Напишіть речення за зразком. Слова в дужках поставте в потрібній формі: У *холодильнику (товариш)* лежать *свіжі продукти*. – У *холодильнику товариша* лежать *свіжі продукти*.

1. На столі (Марія) стоять чудові квіти. 2. Дочка прибрала в кімнаті (батьки). 3. У компанії (брат) працюють гарні економісти. 4. На стіні висить фото (мама). 5. Я читаю книжку (подруга). 6. Вона розповіла про життя (спортсмени). 7. Батько запитав про навчання (син). 8. Викладач зустрів групу (студенти). 9. У них немає адреси (юрист). 10. У шафі висить костюм (Андрій). 11. Олена вдягла сукню (сестра).

23. Дайте відповіді на питання.

1. *Чис* взуття стоїть у шафі? (моя китайська подруга) 2. *Чий* кабінет розташований на п'ятому поверсі? (наш декан) 3. До *чис* сумки ти поклала квитки? (своя арабська подруга) 4. *Чис* прізвище запитав бібліотекар? (ця китайська студентка) 5. *Чий* автобуси стоять на майдані? (ті київські журналісти) 6. *Чийого* телефону Ви не маєте? (цей український бізнесмен) 7. *Чий* кімнат вони не бачили? (ці в'єтнамські товариші) 8. *Чю* подругу ти зустрів? (своя старша сестра) 9. *Чий* картини вони побачили? (той американський художник)

24. Прочитайте діалоги. Складіть діалоги за зразком.

1) – *Чис* це місце?

– Це *місце арабського студента*.

– Де він зараз?

– Зараз Амір у *кабінеті хімії*. Він забув там *підручник з хімії*.

14. а) Прочитайте речення. Поставте слова в дужках у потрібній формі.

1. *Чим* задоволений викладач? Викладач задоволений (робота, університет, аудиторія, місце, підручники, словники).

2. *Ким* задоволений викладач? Викладач задоволений (студент, студентка, свої студенти, колеги).

3. *Ким* незадоволений викладач? Викладач незадоволений (студент).

4. *Чим* задоволений студент? Студент задоволений (факультет, навчання, життя).

5. *Ким* задоволений студент? Студент задоволений (викладачі, друзі, подруги).

6. *Чим* незадоволені туристи? Туристи незадоволені (погода, взуття).

7. *Чим* задоволені пасажери? Пасажери задоволені (потяг, місце, сервіс, страви).

8. *Чим* задоволені спортсмени? Спортсмени задоволені (стадіон, тренер, гра, результати).

б) Розкажіть, чим Ви задоволені або незадоволені.

15. а) Прочитайте діалоги.

1) – Друзі, де ви вчора були?

– Ми ходили на екскурсію.

– З *ким* ви ходили?

– З *викладачами* нашого факультету.

2) – Андрію, з *ким* ти сьогодні зустрічаєшся?

– Сьогодні я зустрічаюся

з *Богданом і Віктором*.

– Ти з *ними* навчаєшся?

– Так. Я з *ними* навчаюся в одній групі.

б) Складіть діалоги за попереднім зразком.

16. а) Прочитайте діалоги.

1) – Пане Вікторе, Ви отримали нову роботу?

– Так.

– Ви задоволені *нею*?

– Так, задоволений.

2) – Пані викладачу, Ви задоволені *студентами*?

– Так. Я задоволена *ними*. Вони

добре навчаються.

3) – Богдане, ти задоволений *грою* футболістів?

– Ні, незадоволений.

– Чому?

– Тому що рахунок гри 0:0.

б) Складіть діалоги за попереднім зразком.

17. Прочитайте й перекладіть дієслова:

Гуляти / погуляти (*де? з ким?*), летіти / прилетіти, літати / прилітати (*чим?*), пливти / припливти, плавати (*де?*) / припливати (*чим?*), бігти / прибігти, бігати (*де?*) / прибігати.

По- (початок і продовження руху) ≠	При- (закінчення руху)
Полетіти ≠	Прилетіти
Побігти ≠	Прибігти
Попливти ≠	Припливти

18. а) Прочитайте дієвідмінювання нових дієслів:

Гуляти, погуляти, летіти, літати, прилетіти, плавати, пливти, бігати, бігти.

б) Напишіть форму майбутнього часу нових дієслів.

! Зверніть увагу, після яких дієслів вживаються іменники в орудному відмінку на позначення транспорту (питання *чим?*) і місця (питання *де?*).

Іти / ходити їхати / їздити, гуляти	<i>Де?</i> – вулицею, проспектом, містом, парком, дорогою, шляхом.
Їхати / їздити	<i>Чим?</i> – машиною, потягом, автобусом, маршруткою, тролейбусом, трамваєм, метро, таксі.
Летіти / літати	<i>Чим?</i> – літаком.
Пливти / плавати	<i>Чим?</i> – пароплавом, кораблем. <i>Де?</i> – морем, річкою, Дніпром.
Бігти / бігати	<i>Де?</i> – стадіоном.

19. Напишіть питання до виділених слів.

1. Чен бігав учора *стадіоном*. 2. Богдан їздив до Києва *потягом*. 3. Ті студенти їхали вчора до клубу *метро*. 4. Дуань їздила до книгарні *трамваєм*. 5. Ван їхав до історичного музею *тролейбусом*. 5. Наш викладач їздив разом з нами на екскурсію *автобусом*. 6. Ваш друг ходив до медичного університету *проспектом*. 7. Ваша подруга поїде на концерт *машиною*. 8. Олена ходить до поліклініки *парком*.

20. Поставте потрібне дієслово за зразком: *Сьогодні Олександр Петрович ... автобусом до університету. До університету він часто ... машиною. (їхати / їздити) – Сьогодні Олександр Петрович їде автобусом до університету. До університету він часто їздить машиною.*

1. Зараз Богдан ... вулицею Пушкінською. Він часто ... вулицею. (іти, ходити) 2. Зараз Андрій ... до університету. Він щодня ... до університету. (їхати, їздити) 3. Сьогодні Ванда ... до басейну. Вона щосереді ... до басейну. (іти, ходити) 4. 20 (двадцятого) листопада наш викладач ... на конференцію до Києва. Він часто ... на конференції. (їхати, їздити) 5. Сьогодні пароплав ... до Дніпропетровська. Він щосуботи ... туди. (пливти, плавати) 6. Ми на стадіоні. Зараз ... Богдан. Він швидко (бігти, бігати) 7. Цього року до Криму ми ... поїздом. А раніше завжди (їхати, літати).

21. Складіть речення за зразком: *Ми, говорити, наш, декан. – Ми говорили з нашим деканом.*

1. Учора, іноземні, студенти, ходити, з, викладач, до, музей. 2. Я, ходити, до, університет, з, брати. 3. Мама, відпочивати, на, Чорне, море, з, діти. 4. Ахмед, навчатися, у, група № 4, разом, з, Амір. 5. Андрій, снідати, в, студентська, їдальня, з, Моніка. 6. Наша, група, з, група № 9, їздити, до, Крим. 7. Алі, з, Богдан, нести, важка, сумка. 8. Уранці, Чен, з, Ван, їхати, автобус.

22. Складіть діалог за зразком: *Уранці – ходити – бути – спортивна зала. – Куди ти вранці ходив? – Я ходив до спортивної зали. – Я теж був у спортивній залі.*

1. Улітку – їздити – бути – Крим. 2. Учора – ходити – бути – студентська поліклініка. 3. Удень – ходити – бути – магазин одягу. 4. У суботу – ходити – бути – центральний ринок. 5. У неділю – їздити – бути – цирк. 6. Увечері – ходити – бути – кав'ярня. 7. Влітку – їздити – бути – Франція. 8. У понеділок – ходити – бути – наукова бібліотека. 9. У неділю – ходити – бути – дискотека.

23. Запитайте один одного, користуючись довідкою: *Куди ви підете (поїдете) завтра (уранці, удень, увечері)?*

Довідка: парк Шевченка, центральний стадіон, історичний музей, студентська бібліотека, Київ, Чорне море, дискотека, оперний театр, пошта, банк, їдальня, майдан Свободи, продуктовий магазин, економічний університет, іноземний деканат, спортивний клуб, зоопарк.

24. а) Прочитайте діалоги.

- 1) – Світлано, де ти відпочиватимеш улітку?
 – На Чорному морі.
 – Ти поїдеш туди *автобусом* чи *потягом*?
 – *Потягом*.
- 3) – Скажіть, будь ласка, *чим* доїхати до аеропорту?
 – *Автобусом* № 42.
 – А де зупинка цього автобуса?
 – Вона поряд із метро.
 – Скільки коштує проїзд *автобусом*?
 – Проїзд коштує одну гривню.
 – Дякую.
- 5) – Скажіть, будь ласка, коли вилітає літак до Києва?
 – О пів на третю.
 – Довго летіти *літаком*?
 – Ні. Кілька годин.
 – Дякую.
- 2) – Махмуде, де ти був?
 – Я гуляв *містом*, заходив до магазинів.
 – Ти купив що-небудь?
 – Ні, я нічого не купив.
- 4) – Я хочу придбати два квитки до Пекіна.
 – На яке число?
 – На перше липня.
 – Який клас Ви хочете?
 – Перший.
 – Будь ласка.
 – Скільки з мене?
 – З Вас 3000 (три тисячі) гривень.
- б) – Дмитре, твої друзі спортсмени?
 – Так.
 – *Чим* вони займаються?
 – Вони займаються *бігом*. Щодня вони бігають *стадіоном*. Друзі також займаються *плаванням*.
 – Де вони плавають?
 – У клубі, *басейном*.

б) Складіть діалоги за попереднім зразком.

Текст « Прогулянка містом »

1. Прочитайте, перекладіть нові слова.

Товаришувати / потоваришувати (з ким?), діставатися / дістатися (куди? чим?), знайомитися / познайомитися (де? з ким?), голодний (-а, -і), зголодніти («стати голодним»), кишення, прогулянка, хвилинка, залюбки (як?).

2. Прочитайте спільнокореневі слова.

Товариш – товаришувати, познайомитися – знайомство – знайомий (який?) – знайомий (хто?), голод – голодний – зголодніти, гуляти – прогулянка, любити – залюбки.

Зверніть увагу на словотвір:

<u>Товариш</u>	товариш-ува-ти	
<u>Знайом</u> -ств-о	по-знайом-и-ти-ся	<u>знайом</u> -ий
Про-гул-я-н-к-а	гул-я-ти	
За-люб-ки	люб-и-ти	
<u>Голод</u>	ГОЛОД-н-ий	з-ГОЛОД-н-і-ти

3. Прочитайте, напишіть і запам'ятайте дієвідмінювання нових дієслів: *Товаришувати*, *потоваришувати*, *діставатися*, *дістатися*, *знайомитися*, *познайомитися*, *зголодніти*.

4. Напишіть майбутній час нових дієслів.

5. Прочитайте діалоги, зверніть увагу на вживання нових слів.

- 1) – Моніко, з ким ти *товаришуєш*?
 – Я *товаришую* з Діаною. Я навчаюся з нею в одній групі.
- 2) – Аміре, з ким Ви *товаришуєте*?
 – Я *товаришую* з Богданом. Я ходжу з ним до спортивного клубу.

- 3) – Дівчата, з ким ви *товаришуєте*?
– Ми *товаришуємо* з хлопцями. Ми мешкаємо з ними в одному гуртожитку.
- 4) – Чене, з ким ти познайомився в Харкові?
– У Харкові я познайомився із хлопцями й дівчатами, які приїхали до України з різних країн.
- 5) – Ване, як Ви дістаєтеся до університету щодня?
– Щодня до університету я їду автобусом, потім їду пішки.
- 6) – Вибачте, пані, як дістатися до супермаркету?
– Можна поїхати одну зупинку тролейбусом, а можна піти пішки.
- 7) – Маріє, ти хочеш зі мною погуляти містом?
– Так, залобки.
– Куди ми підемо?
– Ми підемо до оперного театру. Я хочу послухати оперу.
- 8) – Махмуде, ти зачинив двері?
– Так.
– Куди ти поклав ключ?
– Я поклав ключ до кипені.

6. Поставте слова в дужках у потрібній формі.

Товаришувати з (дівчина, хлопець, студенти, він, вона, вони, спортсмен, бізнесмен, Олена, Богдан).

Познайомитися з (викладач, українець, українка, українці, секретар, бібліотекар, декан).

Знайомитися з (місто, університет, факультет, бібліотека, музеї, країна, культура, традиції).

Дістатися (автобус, тролейбуси, маршрутне таксі, потяг, літак).

Гуляти (парк, вулиці, проспект, майдан, місто).

7. Напишіть речення у множині за зразком: *Увечері друзі гуляли парком.* – *Увечері друзі гуляли парками.*

1. Іноземні студенти товаришують з українцем. 2. Ахмед познайомився з дівчиною. 3. Група познайомилася з викладачем. 4. Учора на екскурсії ми знайомилися з музеєм. 5. Студенти знайомляться з факультетом. 6. До ринку можна дістатися автобусом. 7. Товариші гуляли вулицею.

8. Прочитайте речення, зверніть увагу на вживання прийменників *на, до*.

1. Студент поклав арабсько-український словник *на* стіл. 2. Марія поклала свій зошит *до* сумки. 3. Ахмед узяв із сумки підручник і поклав *на* свій стіл. 4. Дівчата купили продукти й поклали їх *до* холодильника. 5. Студенти написали контрольні роботи й поклали їх *на* стіл викладача. 6. Хлопець купив квиток і поклав його *до* кишені. 7. Я завжди кладу одяг *до* шафи.

9. Прочитайте текст.

Прогулянка містом

Моє ім'я Чен. Я прилетів до України з Китаю. Тепер я живу в Харкові, у гуртожитку. До Харкова я приїхав з товаришами. Я мешкаю з Ваном в одній кімнаті. У неділю був вихідний день. Після сніданку ми з товаришем пішли гуляти містом. Ми хотіли познайомитися з центром міста, театрами, музеями, кінопалацями, пам'ятниками, парками.

Я зачинив нашу кімнату ключем і поклав його до кишені. Ми з Ченом прийшли до зупинки. Тут зупиняються автобуси, тролейбуси, маршрутні таксі. Ми зупинили маршрутку й поїхали нею до майдану Свободи, де розташований наш університет. Ми сплатили 2 гривні за квитки.

На майдані Свободи ми купили мапу міста й пішли парком Шевченка до центральної вулиці. Там я сфотографувався з Ченом. Спочатку ми йшли вулицею і праворуч побачили театр опери й

балету. Потім пішли до кінопалацу, тому що схотіли подивитися фільм. Після фільму ми пішли до кафе, бо зголодніли.

Після обіду я хотів подивитися картини в художньому музеї, оскільки захоплююся малюванням. Ван хотів піти до історичного музею, тому що цікавиться традиціями й культурою українського народу. Ми не знали, чим дістатися до музеїв. Я зупинив дівчину й запитав її:

– Дівчино, вибачте, скажіть, будь ласка, чим дістатися до художнього та історичного музеїв.

– До них можна дістатися пішки. До художнього музею ви можете йти вулицею праворуч, тут недалеко – пішки йти хвилин 10. До історичного музею йти вулицею ліворуч до майдану Конституції.

– Дякуємо.

– Нема за що.

Спочатку ми пішли до художнього музею. Там ми познайомилися з картинами відомих художників.

На майдані Конституції ми зустріли своїх товаришів, з якими товаришусмо в гуртожитку.

– Привіт, хлопці!

– Як справи?

– Усе гаразд. Куди ви йдете?

– Ми гуляємо центром.

– Хочете піти з нами до історичного музею?

– Так, залюбки. Кун цікавиться історією України.

Ми разом з товаришами пішли до історичного музею. Там ми познайомилися з історією Харкова. Ми були задоволені прогулянкою.

Після прогулянки ми з друзями прийшли до зупинки автобуса, сіли в автобус й поїхали до гуртожитку. Удома ми вечеряли з дівчатами й розповідали про прогулянку Харковом.

10. Напишіть потрібні слова з тексту замість крапок.

1. Чен прилетів до ... з Китаю.
2. До Харкова я приїхав з ...
3. Після сніданку ми з товаришем пішли гуляти ...
4. Ми хотіли познайомитися з ... міста.
5. Я зачинив нашу кімнату ... і поклав його до ...
6. На майдані Свободи друзі купили мапу міста й пішли ... до центральної вулиці.
7. Після обіду я хотів подивитися картини в художньому музеї, оскільки захоплююся ...
8. Ван хотів піти до історичного музею, тому що цікавиться ... українського народу.
9. Ми не знали, чим ... до музеїв.
10. На майдані Конституції ми зустріли своїх товаришів, з якими ... в гуртожитку.
11. Удома товариші вечеряли з дівчатами й розповідали про ... Харковом.

11. Дайте відповіді на питання за текстом.

1. Звідки прилетів Чен до України?
2. Де він тепер живе?
3. З ким він приїхав до Харкова?
4. Де гуляли товариші після сніданку?
5. З чим хотіли познайомитися Чен і Ван?
6. Куди поклав ключа Чен?
7. Чим поїхали друзі до майдану Свободи?
8. Скільки гривень вони сплатили за квитки?
9. Чому хлопці пішли до кінопалацу?
10. Чому вони потім пішли до кафе?
11. Чому Чен хотів піти до художнього музею, а Ван – до історичного музею?
12. Чому Ван зупинив дівчину?
13. Що пояснила дівчина?
14. З ким зустрілися Чен і Ван?
15. Куди вони разом ходили?
16. Про що розповідали товариші ввечері?

12. Перекажіть текст.

13. Запитайте один одного, де Ви гуляли, з ким і з чим Ви познайомилися.

Самостійна робота

1. Прочитайте речення, поставте питання до виділених слів.

1. Іноземні студенти приїхали до Харкова *потягом*. 2. Його товариш дістається до центру міста *тролейбусом*. 3. Її подруга їздить додому *трамваєм*. 4. Ахмед поїхав до друзів *таксі*. 5. Мій батько їде на роботу *метро*. 6. Наша мама приїде *автобусом*. 7. Ваш брат часто їздить *маршруткою*? 8. Бібліотекарі їдуть на (сьомий) поверх *ліфтом*. 9. Наші друзі ходять пішки до гуртожитку.

2. Дайте відповіді на питання.

1. Чим Ви пишете в зошиті? 2. Чим викладач пише на дошці? 3. Чим Ви відчинили двері? 4. Чим Ви почистили взуття? 5. Чим Ви витираєтеся вранці? 6. Чим Ви ріжете овочі? 7. Чим Ви користуєтеся під час контрольної роботи? 8. Чим цікавиться Вап товариш (Вапа подруга)? 9. Чим Ви з друзями займаєтеся у вихідний день? 10. Чим Ви захоплювалися у школі? 11. Ким пишавоються Ваші батьки?

3. Напишіть відповіді-заперечення за зразком: *Чене, Ви захоплюєтеся музикою? (малювання) – Ні, я захоплююся малюванням.*

1. Маріє, ти цікавишся історією? (економіка) 2. Богдане, Ви захоплюєтеся оперою? (балет) 3. Хлонці, ви займаєтеся баскетболом? (футбол) 4. Ви цікавитесь фізикою (математика) 5. Ви користуєтеся словником? (підручник) 6. Ви їздите автобусом? (тролейбус) 7. Вони займаються спортом? (наука)

4. Дайте відповіді на питання за зразком: *З ким вони мешкають у гуртожитку? (подруга) – Вони мешкають у гуртожитку з подругою.*

1. Андрію, з ким Ви гуляли парком? (друзі) 2. Олено, з ким ти сьогодні поснідала? (батьки) 3. Ахмеде, ти знаєш, з ким вони ходили до театру? (дівчата) 4. Студенти, з чим ви познайомилися на екскурсії? (музеї) 5. Діано, з ким Ваша подруга займається музикою? (викладач музики) 6. Богдане, ти не знаєш, з ким твій брат сфотографувався? (спортсмени) 7. Оксано, з ким ти бігала стадіоном? (сестра) 8. Пане, з ким Ви розмовляли в банку? (юрист)

5. Замініть виділені слова за зразком: *Я перекладала текст з викладачем. – Я перекладала текст з ним.*

1. Студент з товаришем писали домашнє завдання. 2. Мій батько працює з юристом. 3. Наші товариші грали у футбол з українцями. 4. Я познайомився з Оленою. 5. Марія з сестрою прибрали кімнату. 6. Ахмед сидить з Аміром. 7. Секретар познайомився з студентами. 8. Декан розмовляв з викладачами.

6. Напишіть питання до виділених слів.

1. Викладач задоволений *роботою*. 2. Викладачі задоволені *студентами*. 3. Викладач незадоволений *студентом*. 4. Студент задоволений *навчанням*. 5. Студент задоволений *друзями*. 6. Туристи незадоволені *погодою*. 7. Пасажири задоволені *потягом*. 8. Спортсмени задоволені *стадіоном*.

7. Дайте відповіді на питання за зразком: *Де ви вчора ходили? (вулиці міста). – Учора ми ходили вулицями міста.*

1. Де ви йшли вранці? (проспект Перемоги) 2. Де вони гуляли ввечері? (парк Шевченка) 3. Чим Вона їхала до центру? (маршрутка) 4. Чим їздить Ваш брат до Києва? (потяг) 5. Чим Вони плавали Дніпром? (пароплав) 6. Чим Ви пливли до Туреччини? (корабель) 7. Де хлопці бігали вранці? (стадіон) 8. Чим Олена їхала до торговельного центру? (метро)

8. а) Прочитайте діалоги.

1) – Чен, з *ким* ти приїхав до України?

– *Із сестрою й товаришами.*

– Коли ви приїхали до Харкова?

– До Харкова ми приїхали

10 (десятого) вересня.

2) – Амیره, скільки студентів мешкають *із тобою* в кімнаті?

– Два студенти.

– Ти разом *із ними* навчаєшся?

– Ми навчаємося на одному факультеті, але в різних групах.

3) – Студенти, куди ви сходили цієї суботи?

– Цієї суботи ми сходили до історичного музею.

– *Із чим* ви познайомилися там?

– Там ми познайомилися з *історією та культурою* українців.

б) Складіть діалоги за попереднім зразком.

4) – Скажіть, будь ласка, де студентська поліклініка?

– Вона недалеко, на вулиці Дарвіна.

– *Чим* дістатися туди?

– *Метро.* Спочатку їдьте до станції «Академіка Бекетова», потім ідіть пішки.

– Дякуємо.

5) – Саліме, чому ти часто ходиш до художнього музею?

– Тому що я захоплююся *малюванням.*

– Що ти любиш малювати?

– Я люблю малювати портрети друзів.

– *Чим* ти малюєш їх?

– *Олівцем.*

6) – Діано, скільки коштує проїзд *тролейбусом*?

– Він коштує 75 (сімдесят п'ять) копійок.

– Дякую.

Ви вже знаєте!

1. Як сказати про знаряддя дії.

– Оксано, чим ти пишеш у зошиті?

– Я пишу ручкою.

– А чим ти малюєш таблиці?

– Я малюю олівцем.

2. Як сказати про об'єкт дії.

– Богдане, чим Ви цікавитесь?

– Я цікавився фізикою.

– Оксано, чим ти займаєшся?

– Я займаюся спортом.

3. Як сказати про сумісність дії.

– Андрію, з ким Ви навчаєтесь в одній групі?

– Я навчаюся з Оксаною й Богданом.

4. Як сказати про засіб пересування.

– Ахмеде, чим Ви їздите до університету щодня?

– Щодня я їжджу автобусом № 285.

5. Як показати на особу або предмет, що виступає знаряддям, об'єктом сумісної дії та засобом пересування.

– Маріє, ти сьогодні будеш вечеряти з подругою?

– Так, із нею.

– Чене, Ви будете діставатися до Китаю літаком?

– Так, ним.

6. Які види транспорту є в Україні.

7. Чим можна дістатися до певного міста, потрібного місця.

8. Що можна розповісти про прогулянку містом.